

מה אסור חוץ'ל משום רפואיות בשבוע - שיעור 392

- I. **תרופות הומואופטיות (homeopathic)** עשבים וצמחים וטיפות המבוססים על מרכיבים טבעיות נראה שזה רפואה לטבעית אם נתקבל לרפואה ע"פ מומחיים ואם יש כבר נסيون רב על הדבר ולבן מי קובע בזה ואסור בתרופות אסור גם בזה (שו"ת שבט הלוי ה- י"ה)
- II. דבר **דאיינו מרפא אלא מונע ההיזק** מותר (סעיף כ"ג) כגון **רטיה** על המכה. כי"
המהרש"ג (ז- ק"ו) וראיתו מסימן ט"ג- פ"ז דחחש באוזנו מותר לדליית בה **צמר גפן** ולבן
הרבבה להזיע מותר לו לפזר **אבקת טאלק** פשוטה שאין בה תוספת פורמאלין (ט"כ ל"ד- י"ג)
- (א) **Using iodine or peroxide on a wound**
עין בשיש"כ (ל"ה- י"ג) בשם הגרש"א ذדבר שבוא להgan מזיהום הוא'ל ברטיה שימושה
וכ"ש לצרכי קטן מותר וعين עוד בשוח'ת אז נדברו (ו- ז) שאסור ליתן יוד (iodine)
או דבר אחר כמו זה המנקה אם אין במניעת שימוש תרופות אלו משום חשש סכנה או
aphaelו חשש חוליה שאין בו סכנה רם"א (טס)
- (ב) **Using mouthwash for bad breath**
عين (סעיף ל"ז) Daiin לועסין מצטיכי (מין שעב שיש בו ריח טוב) ולא שפין השניים
לרפואה ואם משום ריח הפה מותר וعين (סימן ט"ג- פ"ז) שਮותר לחת בושם לתוך הפה
وعין עוד במ"ב (טס- ס"ק מ"ט וו)
- (ג) **Using powder to remove sweat or smell**
וכן מותר לחת אבקה לתוך בפזמוןאות (socks) להעביר ריח רע אמן אם יש באבקה
חומר המרפא אסור שו"ת חשב האפוד (ז- י"ט) ואפשר זה רק לשיטת המג"א (ס"ק מ"ג)
דسم לבירא אסור
- III. **עוד מענייני פילין**
- (א) **Taking pills to develop ones appetite**
عين באג"מ (ג- נ"ד ד"ס וולס ט") מסתברא לדודם שאין לו תאות אכילה הוא חוליה
כי דרך בנ"א הבראים שיש להם תאות אכילה וצריכים רפואיים וזה אסור
- (ב) **Sleeping pills**
عين בקצת השלחן (ט"ל"ח- סקל"ח) Daiin זה רפואה לחולי שחדר שינוי אינה חוליה והסם
אינו מרפא אלא משקיט ומביא שינוי. וע"ע בשוח'ת ציז אליעזר (ט- י"ז- ז) דבזמןנו
יש בכדוריו שינוי גם חומר המרפא. וSSH"כ (ל"ג- פ"ז) דמי שמצטרע הרבה מהסם שינוי
МОותר לו לקחת כדורי שינוי
- (ג) **No-doze pills**
عين בצייז אליעזר (חלק ח- סימן ט"ז- פליק פ"ז- חות י"ג) Daiin לקחת פילין בשבוע כדי
להפיג ממנו השינה וע"ע בשוח'ת באර משה (ה- ל"ג) Daiin בקדורים אלו משום רפואי
ואם ברצונו ללמידה או לעשות שאר דברמצו מותר לו לקחתם
- (ד) **Pills enabling or inhibiting conception**
عين SSH"כ (ל"ז- י"ט) דהביבא מרוב הפסיקים דמותר לרפואות אסור רק למי שיש לו
צער הגוף או מרגיש חולשה אבל לא לענייני הריון וגדרה כבריאה וצ"ע וטוב לצרף
היתרים כמו בשינוי או מעורב במאכל עין בשיעור 126
- IV. **מקור התעלמות בשבוע** (משמעות קמ"ז). דסכין וממשמשין אבל לא מתעלמים ולא מתגרדים
משמע דדעת **רש"י** (טס) האיסור להתעלם בשבוע הוא משום עובדא דחול וכ"כ התוספות
יום טוב אולם מדברי **רבינו חננאל** האיסור להתעלמות משום דכלען **מעשה רפואי** דחול
שמתכוון להזיע וכ"כ **הרמב"ם** (כ"ז- כ"ח) ונפקא מינה אם מותר להתעלם בשבוע באופן
שאינו מתכוון להזיע או על כל פנים איינו מזיע Daiin נימה דעתם האיסור משום עובדא דחול
ברשי"י גם אם איינו מזיע אסור אם משפשף בכך (מג"ל ט"ל- מ"ז) דסוף סוף הווי עובדא דחול.
ועין בבה"ל (טכ"ח- סעיף מ"ג ד"ה "כדי שיינט") חול ולдинא כתוב הא"ר דיש לפסוק בזה
כהרמב"ם" ולבן אם לא ייגע להזיע או איינו מתכוון להזיע מותר לעשות התעלמות בשבוע
(מג"ה טס) ועין עוד בב"ח (טכ"ח) דפירוש דברי הטור דסבירא ליה **דרשי** והרמב"ם
לא פליagi אהדי וזה אסורה משום עובדא דחול אם משפשף בכך אפילו לא הזיע ואם
הזיע אסורים גם כן משום רפואי. ובזה מתווין הסתירה בין סימן (טכ"ז- ז) דפסק המחבר
אין למשמש בכך ולא הגבילו איסור זה אם מזיע או לא ואילו בסימן (טכ"ח- מ"ב) העתק
לשון הרמב"ם "כדי שיינט ויזיע" دمشמע דזוקא אם מתכוון להזיע אסור (טכ"ל טס)

V. ציורים

- (א) **Using a stationary bike, treadmill, chest expander, or weight lifting on Shabbos or Yom Tov**
 עיין בשו"ת ציץ אליעזר (ו - ז) שכל תיאורי התרגילים שעושים בכלי האספנדר ברור שמדוברים בידי יגעה רבה וזיעה וברור גם שיש בזה מושם עובדא דחול ואסור משום רפואי וגם משום עובדא דחול ולכן יש לאסור כל הרגלי גוף שנעשה ככלי כמו *chest expander* וכדומה ואסור אפילו לבריא גמור משום עובדא דחול אפילו לא יגע להזיע וכח דגם להרמב"ם אסור
- (ב) **Use of hand strengthener**
 עיין בציץ אליעזר (פס) "דעתית תרגילים על הכלי תרגיל קטן המשמש רק לשם אימון כף היד ואצבעותיו ובאיו מביא בהחלה לידי זיעה והחזקת הכלי אינו ערשה רושם של עובדא דחול מותר כיוון שעשויה גם לבראים" (בכ"ח - ל"ג ול"ג)
- (ג) **Doing physical exercises without equipment (calisthenics)**
 עיין בשש"כ (ל"ד - כ"ג) דין להתעמל בשבת אבל מותר לעשות תרגילים פשוטים ביד גם אם ערשה בכך כדי לסלק את הכאבים. ועיין במג"א (ס"ק מ"ז) ח"ל "כתב בש"ג Dokא לשפשף בנחת שרוי ולא בכח לרשי' ולהתור אבל להרמב"ם אפילו במקרה אם אין מכוון לבוא לידי זיעה" ובשפושך שעשויה ליגען כה כדי להסביר כיצד המ"א לאיסור (וכ"כ המ"ב ס"ק ק"ל) וזה לשיטתו (סעיף מ"ג) דראיות אסור לבריא
- (ד) **Walking for exercise (ליכאה or jogging)**
 עיין במ"ב (ב"ה - ס"ק ג) דלטיל אפילו אם כוונתו להתעמל ולהתחכם משום רפואי מ"מ שרוי כיוון שלא מילתה שעשויה כן לרפואה (בגדר מאכל בראים) אבל אסור לרווץ כדי שיתחכם לרפואה כיוון דמוchar מילתה ואסור משום שחיקת סממנים (מג"א ס"ה - ס') ויש מהמירין אפילו בטבול אם כוונתו להזיע לרפואה (עיין בשער הציון ס"ק ט בשם הא"ר והלבוש) ואפשר טעם משום דהוא בוגר התעמלות ולא מאכל בראים
- (ה) **Running for an appetite**
 איתא בחוספה (בצח י"ז - י"ג) אין רצין בשבת כדי להתעמל והנה המג"א (ב"ח - ס"ק ה) פירש הדתוספה מיירי שעשויה לרפואה דרייצה של תענווג שרוי אבל הט"ז מפרש אפילו בריצה להטעוג אסור כיוון דבאותה שעה שהוא רצ אין לו תענווג רק אח"כ יבא תאכילה (שעה"צ ט)
- (ו) **אילע/אילע/אילע Massages on Shabbos for a**
 עיין בשו"ת שרידי אש (ז - ל) שזה תלוי בספקו של הש"ג שהביאו המ"ב (בכ"ח - ס"ק ק"ל) שדעתו לאסור כדי בריא שלקח רפואי בשבת (מ"ז מ"ג) ומסתמא Dokא אם ייגע כדי להזיע שכן מס' אסור בשבת. ועיין עוד בשו"ת שרגא המair (ו - י"ט - ז) דבר שرك משום תענווג מותר לעשותו ולאג"מ (ג - י"ד) דהמג"א לא אסור רפאות לבריא גמור רק על חלש בטבעו ג"כ יכול להתייר' ועיין עוד שור"ת יסוד יישורון (ס - דף צפ"ח - ט) דرك לנפל למשבב ע"י נכי היכא דהוא התחיל בזה לפניו השבת אם הוא נפל למשבב ונעשה ע"י נכי וצ"ע (עיין בכ"ח - י"ז זה פצוט)
- (ז) **Physical therapy on Shabbos**
 אין לעסוק בשבת בריפוי בעיסוק **physical therapy** אלא אם כן הוא נמצא במצב של חולה שאין בו סכנה ואו יעשה בשינוי כהובא במ"ב (ס"ק ק"ל) ואם א"א בשינוי נעשה ללא שינוי (מ"ב ס"ק ק"ג בשם חיי אדם) ומסתמא Dokא שיבוא להזיע אבל בלאו hei אפילו בכל הרגיל אפשר דמוchar משום עובדא דחול במקום צער מותר (מ"ב ס"ק קל"ז)
- (ח) **Deep breathing exercise**
 עיין בשו"ת ציץ אליעזר (קלק י"ג - מ"ט) דיש להתייר מכמה טעים ועיקר טומו משום Dai'sor של אין מתעלמין כולל רק התעמלות באבריו הנගלים אז ישנו בזה עובדא דחול אבל מה שעובדא חול יש כשעוואה הרגיל נשימה וזה לשיטת רשי' וגם לשיטת הרמב"ם אין כל כוונה בעשיית התרגיל כדי שיזיע
- (ט) **Use of a chiropractor**
 עיין בשו"ת שרגא המair (ו - י"ט - ז) "דכלל בזה כל מה שנראה משום רפואי יש לגוזר משום שחיקת סממנים" ועיין עוד בסעיף (ל"ט - מ"ג - מ"ז) דמשמע דכלל זה אין כלל נכון וצ"ע
- (י) **Covering oneself with heavy covers to induce sweating**
 עיין בשו"ת יד הלוי (קיטון ס) דሞחר לגרום זיעה ע"י כיסוי בגדים עבים למי שיש לו מיחוש או"פ שמוchar מילתא משום דלאו פסיק רישא הוא דדיлемא לא יזיע ולוי נראה שמותר מטעם אחר דרך זיעה דרך התעמלות אסור ולא דרך כיסוי כלים ועוד דההיתר דלאו פסיק רישא שיק' למי שהוא אינו מתקוין אבל על המתכוין אסור אפילו בלי פסיק רישא י"א) והמחמיר שלא להתעמל כלל בשבת תבוא עליו ברכת טוב כי לא ניתנו שבנות וימים טובים לעם ישראל אלא כדי שיתעסקו בתורה ובמצוות רעפ' ג' רעפ' ג'